

Projektplan för "Rimlig egenkontroll vattenkraft"

Uppdrag

Länsrådsgrupp 6 har gett i uppdrag åt Miljönätverket att driva Miljösamverkan Sverige och att inom ramen för det arbeta fram olika handläggarstöd.

Inför 2019 års verksamhetsplanering lämnade Länsstyrelsen Örebro och Länsstyrelsen Västerbotten in ett förslag om projektet "Rimlig egenkontroll vattenkraft".

Styrgruppen för Miljösamverkan Sverige valde att låta projektet "Rimlig egenkontroll vattenkraft" ingå i förslag till verksamhetsplan för 2019. Förslaget fastställdes av styrgruppen efter det att Miljönätverket och Länsrådsgrupp 6 haft möjlighet att lämna synpunkter.

Bakgrund

Länsstyrelserna har under 2017 och 2018 tilldelats extra medel från Havs- och vattenmyndigheten för att bl.a. förstärka arbetet med tillsyn av dammar och vattenkraftverk. En del i tillsynen är att granska verksamhetsutövarens egenkontroll, vilket även innefattar miljöundersökningar.

Det är svårt att fastställa vad som är en rimlig nivå på egenkontrollen, både för handläggaren och för verksamhetsutövaren. Detta uppmärksammades på en nationell konferens om vattenkraft i april 2018, där deltagarna efterlyste vägledning i dessa frågor. Bl.a. efterfrågades vägledning om minimikrav på egenkontroll, vilka miljöundersökningar som är rimliga att kräva och information om olika typer av kontrollsystem.

Ny lagstiftning från 2019 innebär att vattenkraftverksamheter ska omprövas för att få moderna miljövillkor. En bra egenkontroll är en förutsättning för att veta vilken miljöpåverkan anläggningen har och därmed vilka villkor som behöver fastställas.

Detta projekt ska vara en konkretisering av rapporten "Tillsyn av vattenkraftens egenkontroll, ett handläggarstöd" som togs fram inom det tidigare Miljösamverkanprojektet "Vattenkraft egenkontroll recipientkontroll".

<p>Syfte (Varför?)</p>	<p>Syftet med projektet är att identifiera och vägleda vad som är en rimlig nivå på egenkontrollen vid vattenkraftverk och regleringsdammar. Genom detta skapas en tydlighet och samstämmighet i länsstyrelsernas tillsyn, rådgivning och information till verksamhetsutövarna. Detta främjar i sin tur likabehandling och rättssäkerhet.</p> <p>Projektet syftar också till att stärka och effektivisera tillsynen av egenkontrollen så att verksamhetsutövarna gör de undersökningar som behövs för att bedöma verksamhetens påverkan på miljön. Resultatet av dessa miljöundersökningar kommer att utgöra ett viktigt underlag vid kommande prövningar för att få till stånd moderna miljövillkor. Ett bra underlag till prövningarna kommer också att effektivisera prövningsprocessen.</p>
<p>Mål (Vad?)</p>	<p>Det övergripande målet är att ta fram material som ger vägledning i vilka krav som kan ställas på verksamhetsutövaren att följa upp hur verksamheten bedrivs och hur den påverkar miljön.</p> <p>Projektet ska leverera följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vägledning i vilka miljöundersökningar som behövs för att kunna bedöma verksamhetens påverkan på miljön. Det ska framgå vad som är rimliga krav utifrån verksamhetens miljöpåverkan till exempel utformning, läge och vattendragets känslighet etc. • Kunskap hur vattenstånd, minimitappning och reglering kan övervakas, registreras och tillgängliggöras. Ge vägledning om när det är befogat med kontinuerlig mätning och när det räcker med manuell avläsning. • Kunskap hur en verksamhetsutövare kan kontrollera funktionen av faunapassager och anordningar för nedströmsvandrande fisk. Ge vägledning i vilka undersökningar som är rimliga att kräva vid olika anläggningar. • Uppgifter om vad olika kontrollsystem och undersökningar kan kosta.
<p>Effektmål</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Handläggarna ska bli tryggare i sin myndighetsutövning. • Den egeninitierade tillsynen av vattenkraft ökar. • Fler verksamhetsutövare ska göra miljöundersökningar. • Tillsynen av egentrollen enligt 11 kapitlet miljöbalken ska bli mera lik tillsynen av egenkontrollen enligt 9 kapitlet miljöbalken.

Målgrupp	Den huvudsakliga målgruppen för projektet är de handläggare på länsstyrelserna som jobbar med tillsyn av regleringsdammar och vattenkraftverk. Projektet kommer även vara till nytta för verksamhetsutövarna då kraven på egenkontroll blir tydligare.
Styrgrupp	Miljösamverkan Sveriges styrgrupp: Magnus Eklund, Länsstyrelsen Örebro, ordförande Ulrika Samuelsson, Länsstyrelsen Västra Götaland Elisabet Ardö, Länsstyrelsen Kronoberg Elin Iseskog, Länsstyrelsen Östergötland (till och med februari 2020) Gustav Enander, Länsstyrelsen Jönköping (från och med mars 2020) Marina Wallén Mattsson, Länsstyrelsen Jämtland Adjungerade: Ingela Hiltula, Naturvårdsverket Ann Lundström, Havs- och vattenmyndigheten Teresia Persson, Jordbruksverket
Projektledare	Sara Wahrby, Miljösamverkan Sverige
Projektgrupp	Tina Buckland, Länsstyrelsen Västerbotten Anders Berglund, Länsstyrelsen Västernorrland Olof Enghag, Länsstyrelsen Jönköping Jenny Freitt, Länsstyrelsen Värmland Maria Hellström, Länsstyrelsen Örebro Anna-Lena Larsson, Länsstyrelsen Värmland Patrik Stenroth, Länsstyrelsen Gävleborg
Projektfaddrar och verksamhetsledare	Projektfaddrar: Marina Wallen-Mattsson, Länsstyrelsen Jämtland och Ann Lundström, Havs- och Vattenmyndigheten. Verksamhetsledare: Ingela Höök och Carina Lif, Miljösamverkan Sverige.
Referensgrupp	Referensgrupper kommer att tillsättas, en med handläggare och en med verksamhetsutövare.
Avgränsningar (Vad ska projektet inte arbeta med)	Handläggargrupper ska inte omfatta grundläggande tillsynsmetodik eller dammsäkerhet.
Kritiska framgångsfaktorer	För att projektet ska nå framgång krävs: <ul style="list-style-type: none"> • Att personalresurser finns. • Att vi håller ihop projektgruppen och hittar bra sätt att kommunicera med varandra på. • Att vi kommer fram till vad som är en rimlig egenkontroll. • Att vi lyckas kommunicera med verksamhetsutövarna i referensgruppen och vara tydliga med våra olika roller.

Utvärdering och förtydligande av när projektet är avslutat	<p>Projektet är avslutat när det framtagna materialet är godkänt av styrgruppen samt finns tillgängligt på Miljösamverkan Sveriges webbplats. Innan dess ska materialet ha skickats för synpunkter till miljönätverket samt de centrala verk som står bakom Miljösamverkan Sverige.</p> <p>Utvärdering av projektet och projektgruppens arbete ska ha gjorts enligt ordinarie mall.</p>
Genomförande	Se tid- och aktivitetsplan, bilaga 1.
Tidplan	Projektet pågår under tiden september 2019 till och med oktober 2020.
Budget	<p>Projektledarens lön, kostnader för projektdeltagarnas resor och övernattningskostnader finansieras genom projektmedel. Detta gäller även insatser som projektgruppen kan behöva stöd av kommunikatör för. Miljösamverkan Sverige har tillgång till egen kommunikatör vid Länsstyrelsen Västra Götaland.</p> <p>Projektgruppmedlemmarnas insats i form av arbetstid står respektive organisation för. Preliminärt uppskattas arbetsinsatsen till ca tre (3) heltidsarbetsveckor per deltagare totalt.</p> <p>Övriga kostnader: Eventuell kostnad för Skype-utbildningar och illustratör ca 10 000 kr.</p> <p>Tidredovisning för länsstyrelsedeltagare sker med VÄS-kod 5039.</p>
Vem tar hand om resultatet	<p>Projektresultatet presenteras via Miljösamverkan Sveriges webbplats. Miljösamverkan Sverige kommer emellertid inte att långsiktigt kunna förvalta och uppdatera projektresultatet. Förhoppningsvis kommer länsstyrelserna att tillsammans bygga upp ett fungerande system för gemensam förvaltning av verksamhetsstöd.</p>

Dokumentation	<p>All dokumentation ska samlas på projektets grupparbetsplats. Alla checkar ut och in dokumenten vid arbete på grupparbetsplatsen.</p> <p>Minnesanteckningar ska föras vid varje träff/möte.</p> <p>Färdigt material läggs ut på den del av Miljösamverkan Sveriges webbplats som är åtkomlig för alla.</p>
Mötesstruktur	<p>Regelbundna projektgruppsträffar och Skype-möten ska hållas efter behov.</p>
Bilagor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tid- och aktivitetsplan 2. Kommunikationsplan 3. Riskanalys

Tid- och aktivitetsplan

Vad	Kommentar	När	Vem
Planering			
Projektstartmöte	Ta fram projektplan med tid- och aktivitetsplan, kommunikationsplan och riskanalys.	26-27 september	Alla
Projektplan	Arbetet med projektplanen påbörjas under projektstartmötet och fortsätter på Skypemöte.	26-27 september 17 oktober	Alla
Tid- och aktivitetsplan	Arbetet med tid- och aktivitetsplanen påbörjas under projektstartmötet och fortsätter på Skypemöte.	26-27 september 17 oktober	Alla
Kommunikationsplan	Arbetet med kommunikationsplanen påbörjas under projektstartmötet och fortsätter på Skypemöte.	26-27 september 17 oktober	Alla
Riskanalys	Arbetet med riskanalysen genomförs under projektstartmöte.	26-27 september	Alla
Genomförande			
Tillsätta en referensgrupp med handläggare.	Leta efter personer till referensgrupp.	Oktober/November	Sara
Tillsätta en referensgrupp med verksamhetsutövare.	Leta efter personer till referensgrupp.	Oktober/November	Sara
Sammanställa vilket material som finns idag			
Goda exempel på egenkontroll	Ladda upp eller länka på samarbetsytan.		Tina, Maria, Anders, Anna-Lena
MSS-projekt domar egenkontroll 2014	Ladda upp eller länka på samarbetsytan.		Sara

Norska handboken upp- och nedströmsvandring	Ladda upp eller länka på samarbetsytan.	oktober	Olivia
Forskningsrapporter	Ladda upp eller länka på samarbetsytan. Vi kanske kan få tips från Olle? Uppföljning av fiskvägar, miljöpåverkan	Vid utbildningen med Olle.	Jenny frågar Olle. Gruppen lägger ut när vi hittar intressanta artiklar.
Fråga Lst-vatten om det är någon som använt sig av ”Tillsyn av vattenkraftens egenkontroll, ett handläggarstöd” från 2012 .		Oktober	Anna-Lena
Ta fram ett utkast till handläggarstöd			
Definiera vad som ligger i begreppet ”rimlig egenkontroll” och vad som inte ingår.	Tas upp på särskilt Skypemöte.	3 december (mötet 11 december)	Tina tar fram ett underlag inför diskussion.
Text om egenkontroll. Fokus på vinsterna med en bra egenkontroll – lättare att motivera.	Utveckla det som står i vägledningen 2012	December	Tina och Patrik
Gå igenom och ta reda på vilka delar vi ska använda från den tidigare rapporten ”Tillsyn av vattenkraftens egenkontroll, ett handläggarstöd” från 2012.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vilka nya metoder har tillkommit? Exempelvis uppföljning av fiskvägar. Mätmetoder flöden och nivåer. Makrofyter. 2. Tydliggöra att du genom egenkontroll ska undersöka hur verksamheten påverkar MKN. 3. Referensbibliotek, komplettera med nytt. 4. Samordnad recipientkontroll. 	November-mars	Var och en tittar igenom rapporten i samband med att man skriver i handläggarstödet.
Vilken miljöpåverkan ger verksamheten upphov till?	Inledande text i rapporten, eventuellt med illustration	November-februari	Olof
Beskriva miljöundersökningar för att följa upp verksamheten, när	Hur man ska undersöka påverkan på MKN.	December-februari	Jenny

lämpliga att använda, tekniker.			
Uppföljning av fiskvägar.	Hur man ska undersöka påverkan på MKN.		Anders
Hur avgöra "rimlig egenkontroll" i det enskilda fallet?	Riskbedömning	December-januari	Tina och Patrik
Beskriva mättekniker för flöden och nivåer, när de är lämpliga att använda, hur tillförlitliga resultaten är, kostnader, BMT vs rimlighetsavvägning	Hur man ska undersöka påverkan på MKN.	December-februari	Maria
Tillsynsåtgärder vid ej fungerande egenkontroll		December-februari	Maria
Begära in kostnadsförslag på miljöundersökningar, mätteknik och uppföljning av fiskvägar.	Ta med uppgifterna i handläggarstödet.	Vi ställer frågor om kostnader under utbildningarna.	Gruppen
Gemensamt utskick till VU, uppdatera broschyren från 2012		September-oktober 2020	Anna-Lena
Skype-möten/utbildningar			
Skype-utbildning med Karlstad universitet.	Skype-utbildning för projektgruppen i uppföljningsmetoder för fiskvägar.	Januari	Jenny frågar Karlstad Universitet. Sara letar datum.
Skype-utbildning med SMHI om flöden.	Skype-utbildning för projektgruppen om mättekniker.	Januari	Patrik frågar SMHI
Skype-möte om NVE-tillsynen i Norge.	Anders lägger upp info på samarbetsytan om sin kontakt med NVE. NVE:s svar avgör hur det blir med Skype-mötet.		Anders frågar när de kan.
Särskilt Skypemöte med diskussion om begreppet "rimlig egenkontroll".	Bjuda in jurist från Karlstad och jurist från Västernorrland.	December	Sara letar datum.

Sammanställning, revidering och presentation av handläggarsöd			
Ta fram förslag på fortsättning av projektet inom Miljösamverkan Sverige	När frågan om projektförslag inför kommande år skickats ut till länen.	Januari/februari	Gemensamt på lämpligt arbetsmöte.
Skicka utkast handläggarsöd till jurist/jurister för granskning		Mars	Sara gör utskick. Vi hjälps åt att föreslå jurister.
Delta på HaV:s handläggarsöträff	Presentera projektet.	April	Olof pratar med Anton, Sara pratar med Ann.
Skicka ut handläggarsödet på remiss till referensgrupper		Mars/april	Sara
Revidera material utifrån synpunkter.		April-maj	Alla
Skicka ut handläggarsödet för förankring hos chefsgrupper		Augusti	Sara
Revidering av handläggarsöden.		September	Alla
Ta fram strategi för att hantera media.		September	Gemensam diskussion
Avslut			
Ordna handläggarsöträff med workshop/utbildning där handläggarsöden presenteras.		Oktober 2020	Alla
Fira avslut!	I samband med workshop/utbildning firar vi att vi är klara.	Oktober 2020	Alla
Utvärdering och uppföljning			
Utvärdering av projektgruppens arbete	Mall finns. En sammanställning av utvärderingen presenteras för styrgruppen. Planera in		

	utvärderingen redan vid projektets start.		
Förbereda utvärdering av projektresultatet.	Ta fram frågor som projektledaren lägger in i enkätverktyget Webropol. Enkäten skickas ut ett-två år efter att projektet avslutats.	Vid projektgruppsträff i maj.	Sara tar upp punkten på projektgruppsmöte.

Kommunikationsplan

Syfte med kommunikationen	Målgrupp	Kommentar	Valda kanaler för kommunikationen	Tidplan	Ansvar, kostnader
Projektstart					
Hur förankra resultat som tas fram och används inom projektet?	Med strategiska chefsgruppen för vatten	Chefsgruppen får materialet för synpunkter innan avslut	E-post		Sara
Förankra projektet när projektplanen är godkänd av styrgruppen	Miljönätverket		Nyhetsbrev Epost		Sara
Bred information om att projektet startat	Miljönätverket Berörda handläggarnätverk med flera		Nyhetsbrev och epost (samarbetsyt or?)		Alla
Genomförande					
Förankring vid behov	Projektets faddrar Referensgrupp Verksamhetsledare				
Kontakta handläggarnätverk och verksamhetsutövare för att skapa referensgrupp	Handläggare och verksamhetsutövare		e-post	November	Sara
Hämta in synpunkter på handläggarestöd	Referensgrupper		e-post	Mars/april	Sara
Delta på HaV:s handläggartreff	Berörda handläggare	Berätta om projektet		April	Alla
Avslut					
Förankring av resultat <i>inför</i> avslut av projektet. Hur ska förankringsprocessen fortsätta? Miljönätverk eller strategisk chefsgrupp?	Projektets faddrar Verksamhetsledare		Skype	September	Sara

Syfte med kommunikationen	Målgrupp	Kommentar	Valda kanaler för kommunikationen	Tidplan	Ansvar, kostnader
Utskick för synpunkter vid avslutning av projektet	Miljönätverket, berört handläggarnätverk samt styrgruppens adjungerade.	Yttrandetiden ska vara minst två veckor.	E-post		Sara
Godkännande av styrgrupp	Styrgruppen	Styrgruppen ska ha tillgång till det färdiga projektresultatet i god tid (minst en vecka) inför det att projektet avslutas och förhoppningsvis godkänns av styrgruppen.		Lämpligt styrgruppsmöte	
Sprida och marknadsföra projektresultat då det är godkänt av styrgruppen	Projektets målgrupp		MSS nyhetsbrev Workshop för handläggare Hemsidan Lst-vatten		Alla

Risakanalys

Risk/händelse	Konsekvens för projektet	Åtgärd	Betydelse (B) Skala 1-5	Sannolikhet (S) Skala 1-5	Riskvärde BxS=
Projektgruppsdel tagarna hinner inte jobba med projektet.	Det tar längre tid, resultatet blir inte lika bra,	Vi avsätter arbetsdagar. Tydliggöra på arbetsplatsen att det ska finnas tid avsatt för projektet.	4	2	8
Deltagare slutar	Vi tappar fart.	Hitta ersättare eller någon annan kan jobba mera.	1	3	3
Konflikt med verksamhetsutövare.	Vi tappar energi.	Ta konflikten. Involvera referensgruppen och vara tydliga med våra olika roller i kontakten.	1	5	5
Vi kan inte komma fram till vad som är en rimlig egenkontroll.	Produkten blir inte användbar.	Ta hjälp av referensgrupper och jurister.	5	2	10
Vi har svårt att samarbeta.	Vi tappar energi och resultatet blir dåligt.	Fika och promenader, prata om annat emellanåt. Ha en bra kommunikation och fördela arbetet på ett bra sätt.	5	1	5

Skala:

1

3

5

Låg risk

Hög risk